

могут убить, ведь его навык весьма притупился и забылся. Теряется адекватность в этом вопросе и человек становится либо очень нежным, либо необдуманно жестоким. Также и с убийством идей уже наблюдаются сложности, ибо цензура и «правильное» мышление, благодаря технологиям, распространяются все шире и глубже, в самые интимные и личные сферы.

Без права на «Нет», каким является убийство, право на «Да» является фикцией. Таким образом, уровень за уровнем навыка убийства притупляются и атрофируются. Человек превращается в безвольную машину, механизм в руках Общины. Получается, что носителем человеческих качеств, и даже более того, качеств на порядок более витальных, будут люди с сильным инстинктом хищника.

СЕКЦІЯ 2.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

Анікієнко І.М.
НТУ «ХП»

РОЛЬ ЗБОРІВСЬКОГО ДОГОВОРУ В ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

Наукове осмислення проблеми Зборівського договору в історії України, особливо її державотворення, є винятково важливим і актуальним завданням української науки. Метою даної наукової роботи є дослідження місця і значення Зборівського договору в історії України.

Договір юридично визнав українську козацьку державу з чітко окресленою територією (Київське, Чернігівське і Брацлавське воєводства), військом (40-тисячний козацький реєстр) і системою управління. Козаки, які, згідно тогочасного права, були бунтівниками проти законного володаря, стали повноправним суб'єктом міжнародних відносин. Саме після укладення Зборівського договору про козацьку державу заговорила

вся тодішня Європа, з нею встановили дипломатичні контакти такі держави як Венеція, Туреччина, Молдавія, Валахія, Англія; активізувались відно-сини з Московським царством. Україна отримала певну економічну незалежність. Згідно договору мала бути скасована унія і визнавалася православна церква. Фактична влада перейшла в руки Запорізького Війська. Територію української козацької держави було поділено на полки і сотні, військові старшини виконували функції цивільної влади. Всі податки і данини, що належали польській владі, надходили тепер до військового скарбу.

Однак, козацька старшина продовжувала орієнтуватись у своїй діяльності на зв'язки з Польщею. Козаки вірили в добру волю короля. Б. Хмельницький підтримував відносини з Польщею, складав реєстр Запорізького Війська. Шляхта не втрачала надії, що усунене з реєстру селянство повернеться під панську владу. Але складання реєстру спричинило кризу в козацькій державі. Селянство не хотіло зрікатися військових прав. Велике невдоволення викликала поява панів, що верталися до своїх земель і намагалися повернути свої давні права.

На лояльність гетьмана Польща не відповіла лояльністю і не поспішала виконувати зобов'язань Зборівського миру. Православний митрополит не дістав обіцяного місця в сенаті, бо цьому спротивилося католицьке духовенство. Не було повернено православним спірних церковних маєтностей.

Зборівський тракт не відповідав ні фактичному успіху національно-визвольної боротьби, ні тим широким надіям, які плекали українські народні маси. За угодою велика частина селян ставали кріпаками. На феодалне гноблення була приречена козацька міська біднота. До того ж, татари жорстоко пограбували землі Волині, Галичини і, особливо, Поділля. Так, замість повного звільнення всього українського народу і створення своєї власної держави доводилося задовольнятися національно-територіальною автономією. Це викликало в Україні обурення та стрімке наростання антифеодальної боротьби.

Зборівський договір був чинним до 1651 року, коли почався новий етап війни. На нього орієнтувався Б. Хмельницький у своїх вимогах в

1652–1654 роках. З укладенням Березневих статей між Україною і Московським царством Зборівський договір остаточно втратив юридичну силу. Але на його основі пізніше були розроблені Гадяцький (1658 р.) і Чуднівський (1660 р.) договори між козацькою державою і Річчю Посполитою. Зборівський договір змінив сам характер Національно-визвольної війни: з антипольського, антифеодального повстання вона переросла у війну між двома державами – Річчю Посполитою і козацькою Україною.

Брытков А.М.
НТУ «ХПИ»

РОЛЬ ВАРЯГОВ В ФОРМИРОВАНИИ СЛАВЯНСКОЙ ГОСУДАРСТВЕННОСТИ

История формирования славянской государственности неразрывно связана с двумя теориями: норманской и антинорманской. Норманская теория – комплекс научных представлений, согласно с которыми, именно скандинавы (т.е. "варяги"), заложили основы государственности Руси. Согласно норманской теории, некоторые западные и украинские ученые ставят вопрос не о влиянии варягов на уже сформировавшиеся племена славян, а о влиянии варягов на происхождение Руси в целом как развитого, сильного и независимого государства. Основным историческим источником норманской теории может служить «Повесть временных лет» Нестора летописца, ее придерживались многие видные историки, такие как: Н.М. Карамзин, М.П. Погодин, А.А.Куник, П.Й.Шафарик и Ф. Миклошич.

Согласно норманской теории, основанной на толковании русских летописей, Русь была создана шведскими викингами, подчинившими восточнославянские племена и составившими господствующий класс древнерусского общества, во главе с князьями – Рюриковичами. Традиционная норманская теория отрицает создание древнерусского государства как результат внутреннего общественно-экономического развития. Нор-